

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

4. Peccaminosus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

TERTIA QVÆSTIO.

Occidens ex metu.

1. **A**N, si quis occidat iniuste aliquem coactus ab alio, metu cadente in constantem virum incurrat in Irregularitatem? dixi per aliam occasionem, *supra* tract. 1. de excommunic. cap. 2. §. 1. num. 7. non incurtere, incurtere verò, si metus est levis mali. Si quis iuste occidat simili metu coactus, dicam infra, cap. 15. §. 12. n. 15.

§. IV. Peccaminosus.

1. **O**veritur, an ad incurrendam Irregularitatem ex delicto, facis sit peccatum veniale, an omnino requiratur mortale? Mortale semper esse necessarium, affirmant plerique, pauci tamen negant, dicentes, satis esse veniale.

2. Ratio horum negantium, scilicet Silv. V. *Ebrietas* q. 2. Armilla V. *Irregul.* 14. Cord. l. 2. q. 26. Mol. de *Iust.* 1. 4. tr. 3. d. 77. à n. 2. vocatis hanc communem sententiam, sed quo iure, nescio. Caiet. 2. 2. q. 64. art. 8. & in *sum. V. Irregul.* Meg. apud Dianam *part. 1. tr. 16. q. 18.* est, quia Ecclesia sæpè in Sacris Textibus mox n. 5. afferendis indicavit, fuisse incurram Irregularitatem ex delicto ob leviem culpam, quod certe signum est manifestum, ipsam de facto sic statuisse.

3. Confirmatur, nam excommunicatio minor inducitur per peccatum veniale, puta per commercium civile cum excommunicato maiori, & tamen gravis est pena, cum prohibeat Fidelem à participatione passiva Sacramentorum. Ergo pari modo induci potest Irregularitas quamvis ea item gravis pena sit.

4. Ratio affirmantium, semper de facto requiri culpam mortalem, est Suar. de *Censuris* d. 40. sect. 5. d. n. 17. Avil. de *Cens.* p. 7. d. 2. dub. 3. & disp. 6. sec. 1. dub. 11. concl. 2. & 3. Valq. p. 2. d. 150. cap. 5. Filliuc *tract. 20. cap. 3.* num. 58. Bonac. de *Cens.* d. 7. quæst. 1. p. 8. num. 1. Coninch. de *Cens.* d. 18. dub. 4. n. 27. Dian. p. 2. tr. 16. ref. 18. G. Hurt. de *Irregul.* d. 1. diff. 2. num. 8. Castrop. de *Cens.* d. 6. p. 12. §. 4. num. 2. Gibal. 4. q. 2. n. 5.

Primo, quia gravissima pena non infligitur, nisi ob proportionatam culpam. At Irregularitas gravissima pena est, ut omnes concedunt, & ut pater ex effectibus gravissimis, quos ipsa parit, quosque nos fusè mox explicabimus.

Secundo, culpa levis, sive ob parvitatem materiæ sive ob subreptionem, seu inadvertentiam, non est absolutoria & consummatæ delictum: at supra §. 2. vidimus, actum ob quem incurritur Irregularitas, debere esse perfectum, & consummatum in eo genere, quo prohibetur.

Tertiò, quia constans est in iure regula, ut quoties dispositio continens penam Irregularitatis, ita sit probabilis, ut etiam opposita probabilis sit, non incuratur (habet id, quod rectè Glossa in *Leviticum* si partes, ff. de *legib. & l. Divi in Add. marg. ff. de iure Patr.*) Irregularitas, quia tunc expressa in iure censenda non est. At quis inficiabitur, sententiam hanc esse probabilem, positus eius iam allatis fundamentis, & tot Doctoribus eam sequentibus, qui mordicus contendunt in iure non esse expressam Irregularitatis penam, si solum præcedat culpa levis?

Ex his sententiis hæc posterior longè videtur esse probabilior.

5. Ad sententiæ prioris rationem facile respondetur, in casibus illorum Textuum, C. Tna nos. De *homic.* C. *Cominebatur eodem C. Si quis non creatus* 15. p. 1. C. *Cleric.* dist. 50. Pontificem collegisse pro foro externo, (in quo dispensabat) ad fuisse culpam gravem, quia ex præsumptionibus, & circumstantiis concurrentibus illa tunc colligebatur.

6. Ad confirmationem duæ ab excommunicatione Minori, multo facilius responderi potest, nam, cum hæc facile absolvi à quolibet Sacerdote simplici valeat, non exstimatur, nec cerè est adeo gravis, perinde est Irregularitas, quæ ex se est perpetua, privataque Ordinibus, eorumque usu, Beneficiis, &c.

7. Ex dictis, Primò, colligit Abbas, C. *Significasti de Homic.* si quis in sui defensionem occidendo aggressorem, moderamen exstitit, cum non vitiaturum Irregularitatem, si id ex proposito fecit, secus si ita ex calore iracundiæ, ut indeliberate fecerit. M. rind hæc dixit Abbas, quia in Sacro Textu C. *quæstium de pœnit. & remiss.* non nisi lata, ac studiosa, id est peccaminosa moraliter negligentia dicitur causa Irregularitatis.

Addit insuper idem Abbas, C. *quæstium de pœnit. & remiss.* n. 2. ad Irregularitatem pro foro conscientie, satis quidem esse culpam latam (intellige mortalem) at pro foro contentioso, requirit item dolum.

8. Colligit secundò Huetradus d. 1. de *irregul.* d. ff. 8. n. 27. ex communi doctrina defectum plenæ advertentie circa lus, vel circa factum, ignorantiam, & similia, quoties actum eximunt à peccato mortali, eximere quoque in conscientia ab Irregularitate ex delicto, quicquid sit de foro externo, cui sufficit culpa iuridica, id est per externas probationes præsumpta.

9. Colligit tertio Henricus lib. 14. cap. 15. num. 2. Avila de *Censur.* p. 7. d. 2. dub. 3. concl. 3. & disp. 6. dub. 11. concl. 3. Præpositus 3. *part. 9. de Irregul. dub. 2. num. 6.* quando ludez, probata secundum præsumptiones culpa iuridica mortali, declarat, aliquem incurrisse in Irregularitatem, si Reo constet culpam fuisse venialem: nec esse Irregularitatem, nec indigere dispensatione. Quare, citra scandalum, gerere se possit, ut ab omni Irregularitate immunem.

10. Circa prædicta, puta, qualis culpa requiritur ad incurrendam Irregularitatem, multa dicenda sunt infra c. 15. quæ omnino sunt legenda.

§. V. Vi incuratur Irregularitas ex delicto, actus debet esse cognitus in ratione malitiæ, & in ratione pœnæ, quibus prohibetur.

1. **T**itius, Primò, nescit, vel, non advertit, idque sine culpa, hunc actum, cui ex Ecclesiæ præscripto Irregularitas inhæret, esse peccatum. Secundò, scit quidem, esse peccatum, idque mortale contra lus Divinum, vel contra ius naturale, nescit tamen inculpatè, esse contra Ecclesiæ peculiare præceptum. Scit v. g. hæresim, homicidium, Rebaptismum esse peccatum, sive contra Divinum, sive contra præceptum naturale, sed ignorat, esse contra humanum Ecclesiæ præceptum. Tertiò, denique, quamvis noscat, actum, quem facit, esse peccatum, & esse contra lus Divinum, vel naturale, vel contra prohibitionem Ecclesiæ, nescit tamen sine culpa, prohibitioni huic Ecclesiæ esse annexam penam Irregularitatis.

Quæritur ergo, an semper in prædictis tribus casibus incuratur Irregularitas, si actus eiusmodi prohibitus fiat à Titio?

2. Et quidem in primo casu Titium non incurtere, iam patet ex dictis, quia ad Irregularitatem prærequiritur culpa, &c.

3. In secundo casu, est probabile, non incurtere. Ita Io. Præp. 3. *part. 9. de Irregul.* d. 2. n. 9. Coninch. d. 18. d. 4. Sanchez, lib. 9. *marit.* d. 22. num. 17. Cast. d. 5. de *Cens.* p. 6. alique apud Dianam p. 4. tr. ref. 85. sed est item probabilis incurtere. Ita Suar. de *Cens.* d. 40. sect. 5. n. 10. G. Hurt. de *Irregul.* diff. 8. n. 20. Sanchez, loc. cit. pro at, id esse docens. Idem dicit Cast. loc. cit. n. 3. Ratio prioris probabilitatis est, quia Ecclesia censetur ponere, penam Irregularitatis solum non obedientibus suæ legi, quam, si quis nesciat, non est ei inobediens. Ratio posterioris est, quia Ecclesia movetur ab indecentia mortali ipsius actus cui adnecit Irregularitatem. Si ergo quis iudecen-